OTILIA CAZIMIR

BUCUREȘTI

39, Bulevardul Lascar Catargi, 39

1 9 3 9

"43"

POEZII

De aceeași autoare:

LUMINI ȘI UMBRE. Poezii.
FLUTURI DE NOAPTE. Poezii premiate de Academia Română. Premiul francez. « Femina ».
DIN INTUNERIC (Carnetul unei doctorese).
GRĂDINA CU AMINTIRI. Nuvele și schițe.
LICURICI. Cronici fanteziste.
CÂNTEC DE COMOARĂ. Poezii. Marele Premiu Național pentru literatură.
JUCĂRII. Versuri pentru copii.
IN TÂRGUȘORUL DINTRE VII. Nuvele.

S'au tras din această carte, pe hârtie Vidalon vărgată, douăzeci și șase de exemplare nepuse în comerț, numerotate dela 1 la 26.

OTILIA CAZIMIR

POEZII

BUCUREȘTI
FUNDAȚIA PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ «REGELE CAROL II»
39, Bulevardul Lascar Catargi, 39
1939

PREFAȚĂ

Stele mici de cositor
Ard de dragul morților..
G. Topîrceanu

Mă uit în ochii mei, — ferești
Deschise mari spre întunericul din mine,
Și mă întreb cu spaimă: cine ești?...
Și nu știu ce-mi răspunde nu știu cine.

Făptura asta pieritoare și fragilă:
Atâta am pe lume... Și mi-e milă
Când știu că într'o zi o să mă doară
Și-o să se plece 'n pulbere, să moară.

Ce lucru mic e fruntea mea,
Subt care mi se sbate lumea 'ntreagă...
Și mâna mea, dece nu mi-ar fi dragă?
Gânganie de colb, ori stea,
Ori floarea aspră de trifoi,
Ori inima sălbatecă din noi,
N'au toate-acelaș înțeles?

Vezi umbra dulce-a norilor pe șes:
Acum a fost, te uiți la ea, și nu-i...
Dece-ți lași sufletul păgân în strană,
Când fiecare dintre noi e o icoană, —
Icoana lui?

Cum să nu-ți fie dragă umbra ta,
Când știi că toată dragostea din lume
Nu-ți poate da
Un ceas mai mult decât ți-e dat anume?...

Ca să nu plec de tot când voiu pleca,
Din ce m'a desmierdat și m'a durut
Am adunat cuvântul greu, de lut,
L-am poleit cu mâna mea ușoară
Și l-am cioplit în gând, — să nu mai doară:

Atunci când nicăeri n'o să mai fiu,
Când umbra-mi doar va rătăci pe lume,
O inimă străină, fără nume,
O să primească darul meu târziu.

PENUMBRĂ

In noaptea rea pe care-o simt cum vine,
Mă caut singură pe mine.

Din toamne vechi, din calde primăveri,
Incerc, cu mână blândă și ușoară,
Să prind încetișor — să nu mă doară —
Icoana mea de azi, de eri...

Mă caut, cum ai căuta să prinzi
In vinete și tulburi adâncuri de oglinzi,
Vedenii dulci care-au trecut
Demult, cu pas timid și mut,
Și n'au lăsat în urma lor subt soare
Decât un fir de colb pe-o rază care moare.

Mi-e sufletul uitat pe-aici,
Ca o fotografie veche, cu bunici,
Intr'un album pe care-l vezi în gând
Dar nu l-ai răsfoit de cine știe când.

Pe unde-i încă pâlpâirea vie
A sufletului care-a fost al meu,
Pe care nimeni nu-l mai știe —
Și nu-l mai știu nici eu?

Aleg încet în gând, ca să mi-l cheme,
Cuvinte care tac de-atâta vreme
Și vin așa de greu și de departe:
Cuvinte vechi pentru vedenii moarte.

Din câte drumuri rele am bătut,
Nu știu la ce răscruce l-am pierdut...

Dar simt că 'n locul unde a rămas
Uitat, și umilit, și fără glas,
El stă încremenit și-așteaptă
Durerea nouă, trainică și dreaptă
Ce doarme 'n el, — așa cum dorm la soare,
In clopotul pe lângă care treci nepăsătoare,
Chemările prelungi ce vor cânta
La moartea ta...

Și, împăcată singură cu mine,
Ascult în noapte liniștea cum vine.

SINGURĂTĂȚI

In locul unde m'am oprit,
Nu-i nici Apus, nici Răsărit...

Pun mâna streșină la frunte,
Să văd în zare-un vârf de munte,

O dulce linie de deal,
Un râu subțire de metal,

Un sat subt soarele-amorțit, —
Un început, ori un sfârșit.

Dar zarea-i împânzită 'n fum,
Și dincolo de ea, — tot drum...

Ce-a fost în urmă, nu mai știu.
Și înaintea mea, — pustiu.

Când mă opresc în loc s'ascult,
Aud doar glasu-mi de demult

Și pașii mei din adâncime,
Pe care nu-i așteaptă nime...

Imi face semne, ca o mână,
O cruce neagră de fântână,

Şi-un plop cu prăfuite zale
Mi-aruncă umbra-i moartă 'n cale...

Şi alţii vor veni, mereu,
Pe-acelaş drum, pe drumul meu

Pe care-a mai trecut cândva
Şi umbra lor, şi umbra mea.

Dar n'au lăsat în urma lor
Decât cenuşa paşilor,

Pe unde-mi las, pentru străini,
Viaţa sfâşiată 'n spini.

LA DRUM

2

Au început să cadă frunzele castanilor
Și plopul își așteaptă rândul lui
Să-și scuture povara gândului,
Risipa anilor.

De toate câte mi-au murit,
De gândul dureros și aiurit,
Imi scutur fruntea în bătaia vântului,
Să dăruesc pământului
Fierbinte și sălbatecă povară.

Și până la o nouă primăvară
Ce poate n'o să vie niciodată,
Să-mi port pe drumuri fără adăpost
Mormântul viu al celei care-am fost.

DE DINCOLO

Un drum pe care n'am fost niciodată,
Un câmp cu iarbă rară și uscată, —
Imi pare dintr'odată cunoscut,
De parcă pasul meu de-acum
Ar fi ecoul altor pași, care-au trecut
Demult, pe-acelaș drum.

Și parcă, zăbovind în calea lor,
Cei ce-au trecut în lumea umbrelor
Și-au aninat surâsul trist, anume,
De-o creangă de cireș, de-un mărăcine,
Ca să-l găsească inima din mine, —
Să nu mai fiu prea singură pe lume...

CALENDARUL

O zi, o filă ruptă, un popas...
Dar printre cele care-au mai rămas
E poate-o filă ca și celelalte file,
O zi la fel cu celelalte zile,
Pe care n'am s'o văd și n'am s'o știu...

Mi-o bate 'n ușă vântul a pustiu,
Mi-or bate'n geamuri toamnele și ploaia.
Va fi apoi senin și primăvară
Cu ciripit de rândunici pe-afară,
Și soare nou mi-o polei odaia.

Dar calendarul meu va fi rămas
Să spuie vestea veche fără glas.
Il văd cum singur filele 'și îndoaie
Să 'nsemne timpul mort de mai 'nainte,
Că nimeni nu-i mai rupe nici o foaie,
Ci-l uită toți, — ca să-și aducă-aminte...

SUBT IARBA CÂMPULUI

Am pus să moară 'n umbră, într'o carte
Pe care-o știu cuvânt după cuvânt,
Petale vii și tinere de flori, —
Să-mi mai aduc aminte uneori
De cei plecați departe,
De cei ce nu mai sânt.

Și răsfoind cu mâni șovăitoare,
Intr'un târziu, de dorul nimărui,
Din cartea veche-mi cade câte-o floare:

Sântem mereu tot mai puțini subt soare,
Și tot mai mulți subt iarba câmpului...

BRÂNDUȘELE

Țărâna verii pe sfârșite,
Prin crângul gol, în fiecare an,
Intinde 'n soare pâlnii otrăvite, —
Brândușe, flori subțiri de porțelan.

Dece s'ascunde nenoroc și moarte
In inimile lor nevinovate?
Ori, poate, morții doborîți departe,
Cu sufletele grele de păcate,
Iși toarnă peste veac otrava lor
In sufletul curat al florilor?

Spre veșnic alte primăveri mă 'ndeamnă
Parfumul vechiu al florilor de toamnă, —
Țărâna grea și putredă de ploi
Ce ne așteaptă, răbdătoare, și pe noi...

GHIOCELUL

Imi ia țărâna, rând pe rând,
O mână dragă, un surâs, un gând...
Și 'n schimb, pământul bun îmi dă și el
Minunea dulce-a unui ghiocel.

De unde vine albul cald al florilor,
Din întunericul pământului,
Din străvezimea vântului,
Din cenușiul norilor?

In mâna mea, prea vie pentru el
Abia sosit din umbra lui de crâng,
Iși pleacă fruntea micul ghiocel:
Și cele trei petale i-se strâng,
De parcă-o mână firavă aduce
Trei degete cuminți, — să-și facă cruce.

ROMANȚĂ

Cu foșnet de toamnă săracă
Mă chiamă uitarea la geamuri,
Când vântul pe suflet mi-apleacă
Firave și tinere ramuri.

Și, singură 'n ceasul târziu,
Mă strig speriată pe nume,
Din vremea când n'o să mai fiu
La nici o fereastră din lume.

E AMINTIREA...

Când înserarea îți abate 'n ușă
O pasăre cu aripi de cenușă,
Ascultă-i cântecele moarte:
E amintirea noastră — și vine de departe.

E amintirea... Ochii-i mari și triști
Privesc în urmă, speriat,
Dealungul drumului necunoscut,
Pe care am trecut
Și l-am uitat.

Nu căuta s'o prinzi și s'o oprești,
Prizonieră pasăre de scrum:
Ce mâni sărace, omenești,
Pot prinde'n ele fumuriile-i povești,
Când trece 'n foșnet liniștit pe drum?

Cu moale sbor de catifea,
Iși lasă umbra dulce peste ochii mei
Și'n fiecare seară moare 'n ei,
Cu cel din urmă zâmbet,
Cu cea din urmă stea.

N'o speria... Mirajul ei plăpând
S'alege 'ncet din noapte, din tăceri,
Intr'un uitat ungher de gând...
— Pe unde-o fi, când nu e nicăeri?

N'o speria, că va veni o vreme
Când nici un glas nu va mai ști s'o cheme, —
Când, căutându-ne pe noi,
S'o rătăci pe drumuri înapoi,
Și-o scutura pe nesimțite
Din aripile-i tot mai grele, tot mai rare,
Pe ochii tineri umbre 'ncremenite,
Și peste gândul cald, uitare.

ÎN CÂMP

Pe șesul fără de sfârșit,
Singurătatea-și ține răsuflarea.
Și nu mai știu de unde 'ncepe zarea,
Și nu mai știu pe unde am venit.

O să pornească poate vânt
Prin iarba rea, prin tufele de tămâioară?
De-atâta vreme par s'aștepte
Un foșnet, o mișcare, un cuvânt...
Dar cerul ofilit își desfășoară
Monotonia liniilor drepte —
Și ziua parcă 'ntârzie să moară.

Și drumul nu se duce, nici nu vine...
Aș vrea, de frică, să vorbesc cu mine.
Dar vorbele pe care le-am știut,
S'au desfăcut
Ca un șirag subțire de hurmuz
Dealungul câmpului ursuz —
Și cine le mai poate auzi?

Nici lună nu-i în astă sară,
Iar stelelor li-e frică să răsară...

Și'n vânătul sfârșit de zi,
Rămân străină, fără gând și fără grai,
Ca iarba veche și ca tufele de scai.

MESTEACĂNUL

Mesteacănul înalt și străveziu:
Subțire floare artificială,
Cu fiecare frunză, o petală
De aur viu.

Și cum îl bate vântul dintr'o parte,
Și-apleacă lung crenguțele ușoare,
De parcă vrea, neliniștit, să sboare
Spre moarte.

DIMINEAȚĂ

Nu s'a trezit nici vântul, nici albinele...
Incremenite, lumânările castanului veghiază
Şi'n iarbă, roiu de stele stânse, dorm verbinele.

Dar soarele, ascuns pe nu ştiu unde,
Aprinde 'n vârful plopului o rază.
Şi plopul somnoros
Îşi risipeşte umbra din frunziş pe jos.

Zorelele deschid trompete mici.
Cine-o să sufle 'n ele, oare?
Un înger alb, cu rouă pe-aripioare
Şi'n păr cu ţinte reci de licurici,
Coboară 'ntr'un hârzob de curcubeu
Şi buciumă în fiecare floare
(Pentru albine, pentru viespi, pentru furnici)
C'a răsărit o margine de soare.

Dar oamenii, cu sufletul prea greu
Şi prea aproape de pământ,
Nu pot s'audă glasul mic şi sfânt...

LA PRIMĂVARĂ

Cu păsările toamnei de acum,
Iți pleacă sufletul nebun la drum.
Și eu rămân, că mie nu mi-e frică
De vânt ursuz, de neguri și de ploi, —
Rămân: când te-i întoarce înapoi
Să mă găsești, cum își găsește-o rândunică
In fiecare April căsuța mică
Subt streșină la noi...

ILUZII

Sus, stelele sclipesc în plină zi,
Ca pe icoanele cu sfinți bătrâni,
Dar nu le pot vedea decât nebunii.

Ca să le vezi și tu, ar trebui
Să te înalți mai sus decât lăstunii, —
Ori să cobori în funduri de fântâni.

TOAMNĂ

Trece vântul prin copacii goi
Și asvârle cu castane 'n noi.

Dar în liniștea din urma lui,
Nu-i răspunde glasul nimărui.

Doar o frunză-a mai foșnit, departe,
Ca o filă 'ntoarsă într'o carte, —

Carte 'n care Toamna a închis
Cel mai trist și cel din urmă vis.

CLOPOTELE

Clopotniți sure, cuiburi pentru vânt,
Cu trepte măcinate de vreme și de cari,
Săpate 'n inimi nouă de stejari
Și-atât de vechi acum, că parcă-s de pământ.

In bolțile de piatră scunde,
Doar întunericul părăginit s'ascunde
Prin pânze de painjen colbăite,
Subt grinzi pe unde trec, pe nesimțite,
Fantome frânte, fumurii și reci
De lilieci, —

Și stă acolo toată ziua neclintit,
Până încep să pâlpâie-amorțit
In țintirim cu lespezi și cu scai,
Luminile verzui de putregai.

Atunci, clopotnițele mari de scrum,
Răstoarnă întunericul din ele 'n drum.

* * *

Acolo sus, subt grinzile-afumate,
Dorm toată noaptea clopotele grele:
Flori negre de aramă, răsturnate.
Dar când se uită soarele la ele,
Incep, odată toate, să-și clatine subt cer
Staminele de fier.

Și cântecele lor de tuci,
Intârzie prin bolți, s'anină 'n cruci,
Trezesc ecouri vechi prin paraclise
Și bat în toate geamurile 'nchise.

Apoi se 'ntorc, curate și cuminți,
Că le așteaptă stranele cu sfinți
Și Duhul-Sfânt, ce'n chip de porumbel
Se leagănă 'n pridvor
Legat de-un lănțușor.

Iar Maica-Domnului, fiindcă-i primăvară,
Intinde-o mână subțirică, bizantină,
Să prindă 'n vârful unei lumânări de ceară
Un pui de flacără, cât o albină.

LITANII

CU DRAGOSTEA ÎN BRAȚE

Cu dragostea în brațe, mănunchiu curat de flori,
Râzând, în pragul vremii mi-am însemnat hotarul.
Și-am așteptat pe cel mai sărac din trecători
Să-i risipesc în cale și râsul nou, și darul.

Cu dragostea în brațe, din ce în ce mai grea,
Am vrut să plec în lume pe drumul gol și mut.
Dar m'am temut de-o piatră, de-un spin, de-un nor, de-o stea,
Și-am stat în pragul vremii — și nimeni n'a trecut...

Acum, în pragul vremii m'am sprijinit de poartă
Cu dragostea în brațe: mănunchiu de flori de fum,
S'arunc în țărna aspră și rea iubirea moartă,
S'o calce în picioare străinii de pe drum.

NU MĂ MAI MÂNGÂIE DECÂT VÂNTUL

Nu mă mai mângâie decât vântul,
Peste fruntea arsă când îmi trece
Mâna lui sălbatecă și rece, —
Că pe-a ta, mi-o fură-adânc pământul.

Nu se mai îndură decât luna,
Lunecând săracă peste vreme,
Din durerea aprigă să-mi cheme
Visul aiurit de totdeauna.

Nu mă mai cunosc decât copacii
Când se sbat în toamnă, morți și goi,
Gardurile putrede de ploi
Și cocorii rătăciți, — săracii . . .

CÂNTECUL APEI

Imi cântă râul pe 'nserat
Acelaș cântec, ca demult:
De-atâta vreme l-am uitat
Și încă-l mai ascult...

In apa călătoare 'n vreme,
In care stelele se 'neacă,
Incerc — și mâna mea se teme —
Să-mi caut steaua mea săracă.

Dar valurile mărunțele
Se duc sălbatece și reci,
Se duc râzând, se duc pe veci,
Și sfarmă 'n cioburi alte stele.

Și bate 'n valuri vântul viu
Cât încă nu e prea târziu...
Va bate iar și 'n altă zi,
Dar cine-l va mai auzi?

Voiu fi plecat și eu departe.
Că 'n pumnii lacomi am cules,
Din vremea fără înțeles,
Luceafăr negru, — stea de moarte.

NU MAI PLÂNGE...

Nu mai plânge, suflet mic
Rătăcit pe nu știu unde!
Uită spaima din nimic
Care 'n ochii reci s'ascunde.

Cântec trist și fără glas
Mi te chiamă, pas cu pas.
Gând străin, necunoscut,
Mi te-aduce din trecut:

Floare la ureche
Tânără subt rouă,
Fericire veche, —
Suferință nouă . . .

Nu mai plânge, c'o să vie
Din adânc de veșnicie
Vreme lungă, vreme grea,
Să ne 'nvețe a uita:

Peste noi
Să scuture
Aripi moi
De fluture.

Și-un painjen mic, cuminte,
O să-ți depene pe gând
Firu-i moale și plăpând, —
Ca să nu-ți aduci aminte...

CÂNTĂ, GREER MITITEL...

Cântă, greer mititel
Adormit în amintire, —
Cântă-ți cântecul subțire
Pentru el...

Țârâitul tău plăpând
Licărește când și când
Și nu știu: subt mărăcine
Ori în liniștea din mine?

Cântă 'n toamnă, nu știu cui,
Pentru cea din urmă oară,
Pân' ce nu mi te omoară
Iarna sufletului lui...

Firișorul tău de plâns
Răsucește-l pân' la stele,
Să se piardă printre ele,
Tot mai stâns.

Iar tomnițe 'n șesuri moarte,
Zgâriind văzduhul mut,
Să-ți răspundă de departe, —
Din trecut...

Spuie-ți sânzâienele
Ce mai fac poienele,
Spuie-ți tămâioarele
Ce mai fac izvoarele?

Mai apleca-se și-acum
Peste margine de drum
Firișoare de trifoi
Pentru noi?

Și decând ne-am pustiit
Pe cărări târzii de schit,
Cine oare le mai strică
Umbra subțirică?...

Cântă, greer mititel,
Cântec dulce și cuminte, —
Cântă, să ne-aduci aminte,
C'am uitat, și eu, și el.

ULCICA ALBASTRĂ DE LUT

Ulcica de lut cu mușcată
Iși macină smalțu 'n fereastră,
Și floarea o 'ntreabă, mirată,
Dece e așa de albastră.

In brațe cu floarea păgână,
Se uită la soare, cuminte:
Ulcica albastră-i bătrână
Și nu-și mai aduce aminte...

Eu știu — dacă n'o fi poveste —
Un cântec c'un meșter olar,
Ce-a fost îndrăgit în zădar
De nu mai știu câte neveste.

Dar el mângâia în neștire
Pământul fierbinte subt roată:
O dulce-arătare subțire
Cu ochi nestatornici, de fată.

In linia caldă i-a prins
Și gândul sălbatec și vina,
Și'n smalțul albastru, lumina
Din ochii plecați înadins.

Dar vremea se mistuie 'n vreme . . .
Şi fata cu trupul fugar,
Şi tânărul meşter olar,
S'au fost pustiit cu blesteme.

Ce nume-au avut pe pământ
In apriga lor pribegie,
Ce spini le-au crescut pe mormânt,
Nici ei — şi nici nimeni nu ştie.

Din dragostea lor de pripas,
Din tânărul suflet durut,
Pe lume atât a rămas:
Ulcica albastră de lut.

BĂBUŢA

E primăvară?
Pe ușa strâmbă a căsuței afumate,
O babă a ieșit pe-afară
Cu șalul vechiu în spate.

Când s'a topit omătul din ogradă?
E-un firișor de iarbă pe cărare,
Ori i-se pare?
De n'ar durea-o trupul cum o doare,
S'ar apleca să-l vadă . . .

Intinde mâna sarbădă și rece,
Să prindă 'n ea bănuții calzi de soare, —
Pomana primăverii care trece.
Și râde 'n tihnă . . . și-a adus aminte
De-un nepoțel cuminte.

Și pentrucă i-e cald la mâni
Cum nu i-a fost de-atâtea săptămâni,
Sburătăcește 'n treacăt o găină,
Aruncă o privire spre ferești
Și, măruntică, trece drumul la vecină,
Ca să mai afle vești . . .

E PRIMĂVARĂ IAR

Azi am văzut întâia rândunică:
O slovă ascuțită, subțirică,
Cu care mâna nu știu cui
Insamnă pe albastrul vântului
Că iar e primăvară.

Și mi-am adus aminte în zadar
(A câtea oară?)
De-un băețel sălbatec și hoinar,
Ce se juca pe subt fereastra mea
Călare pe călușu-i de nuia.

Era copil străin, al nimărui,
Cu ghete rupte, cu hăinuță veche, —
Dar își trântea căciula pe-o ureche,
Pleznea din bici și fluera haihui,
De parcă drumul tot era al lui.

Intr'un târziu, —
Pe-o zi din altă primăvară,
Când vântul dulce clătina copaci
Cu frunză rară, —
Am întâlnit o 'ngropăciune de săraci:

Trecea copilul, legănat, într'un sicriu.
Ţinea cruciş pe piept mânuţe mici,
Nu mai avea căluţ, nu mai pleznea din bici.
Deasupra-i, cerul cald şi străveziu
Il îmbia 'n zadar cu rândunici...

* * *

Şi-acum, când toţi ai lui l-or fi uitat,
Când pe mormântul mic s'o fi uscat
Şi cel din urmă fir de tămâioară, —
Eu l-am văzut trecând în primăvară
Călare pe căluţu-i de nuia,
Şi i-am trimis, de la fereastra mea,
Acelaş zâmbet — ca odinioară.

BIOGRAFIE

Măicuța lui fusese dulce și frumoasă.
Stăteau la margine de târg, — o casă
Ce-abia se mai ținea pe căpriori.
Dar dinaintea ușii, aveau un strat cu flori:
Vâsdoage, busuioc și nemțișori.

Și când a fost să vie el pe lume,
Bărbatul s'a 'mbătat, anume:
Era al patrulea băiat,
Și 'n casă numai sărăcie.
Târziu, când s'a întors ursuz și beat,
L-a înjurat, —
Pe semne că de mare bucurie.

Dar ca s'alunge vitrega ursită,
Pe somnul nou și fără grija foamei,
A 'ntins măicuța mâna ei trudită:
— Băiatul mamei . . .

* * *

Pe urmă, a crescut la întâmplare,
Așa cum cresc copiii de sărac,
Și a trăit și el, ca fiecare.

Era un om cuminte.
Decând îl țin vecinii minte,
Trecea pe drum încovoiat și frânt,
Cu ochii veșnic în pământ,
De parcă se temea
Ca umbra lui să nu atingă umbra altcuiva.
Era urît și-l înșela nevasta —
Și doar atât avea și el pe lumea asta...

In ziua când a fost să moară,
Cum se 'ntorcea trudit spre casă,
El s'a uitat în jurul lui întâia oară
Și a văzut că viața e frumoasă.

A 'ntârziat atunci mai mult pe-afară.
Știa că toate vor muri în noaptea asta,
Că soare mâne n'o să mai răsară...
Dar a tăcut, ca să nu-și supere nevasta.

Și nu-l durea nimic.
Doar uneori i se părea că iar e mic,
Și parcă aștepta să-l cheme de la poartă
Măicuța lui, de-atâta vreme moartă.

Pe urmă, a intrat în casă să se culce.
Și 'ntr'un târziu, sfios, a mângâiat
Un braț rotund și cald, un umăr dulce...
Dar toate îi păreau acum departe,
Și i-a venit de-odată 'n minte
Că poate singur el e vinovat...
Femeia lui dormea, dormea cuminte.
Și el s'a 'ntors pe ceilaltă parte
Incet, să n'o trezească, — și-a oftat.

Și 'n zori de zi,
Când a 'nceput să ciripească-o rândunică,
S'a bucurat c'o poate auzi.
Și cum stătea cu ochii 'n Răsărit
Să vadă înc'odată sfântul soare,
I s'a părut c'adoarme... Și-a murit,
Și n'a simțit că moare.

O rază nouă
I-a tremurat pe pleoapele-amândouă,
I-a lunecat pe față...
Părea frumos întâia oară 'n viață, —
Mai drept, mai tânăr parcă, mai înalt...

Și-atunci, zâmbind neștiutoare,
Femeia lui s'a 'ntors spre soare
Și l-a strigat prin somn — pe celălalt.

POZĂ VECHE

Sânt eu, fetița asta serioasă
Ce stă pe-un scăueș, cuminte,
Strângând la piept cu mânile-amândouă
Păpușa nouă
De care încă-mi mai aduc aminte?
(Avea rochiță albă de matasă.)

Mi-e milă de mânuța ei,
De trupul mic, și firav, și puțin:
Mi-e milă ca de-un copilaș străin
Ce-ar fi murit, demult, subt ochii mei...

Pe vremea ceia, nu mă cunoșteam, —
Oglinzile erau așa de 'nalte!
Odată doar, în luciul unui geam
Am bănuit o clipă chipul meu.
Am prins în ochi surâsul celeilalte
Și n'am știut că-s eu.

Dar într'o zi, am coborît din cui
O cadră 'n care nu era nimic
Decât o fată cu priviri căprui.
Ca un pisoi prostuț și mic

Am cercetat piezis, cu frică,
Vedenia stângace.
Am râs: — Săraca, tare-i mititică!
A râs și ea. — Ai și mata cercei?
Dece nu vrei să vii puțin încoace?..
Dar mâna care-o căuta pe-a ei
A pipăit zădarnic sticla, rama, —
Și 'nspăimântată, am fugit la mama...

Azi, din fetița ceia nu mai este
Decât o poză ștearsă și-o poveste.
Cu ochii mari, cu cercelușii din ureche,
A adormit — păpușă veche
Pe scăueșul din grădină —
In suflet, printre cioburi de lumină.

Dar la Crăciun, când fulgi subțiri de fum
Coboară liniște pe suflet și pe drum,
Și bate'n geamuri cea dintâi colindă, —
Din întunericul uitat în mine
Eu simt, încetișor, cum vine
Fetița din oglindă,
Cum își deschide ochii calzi și vii
Și cere iarăși râs și jucării.

GRAVURĂ ÎN LEMN

Stătea Domnița tânără 'n pridvor,
Pridvoru 'n care stau și eu acum,
Și se uita cu ochii arși, a drum:
— Mai cată, babo, bobul sositor...

Era frumoasă tânăra Domniță.
In schitul vechiu, subt bolta afumată,
Surâde încă dulce chip de fată:
De veacuri lungi, copila-ctitoriță,
Din umbra care-o 'nvăluie ca 'n ceață,
Iși 'nalță trupul fraged și subțire,
Purtând pe palme-o albă mânăstire
Și 'n ochii mari un aprig dor de viață.

Stătea Domnița zile lungi de-arândul
Cu dorul, cu gherghеful și cu gândul,
Și alegea cu mâna subțirică
Flori galbene de ibrișin și fir
Pe catifeaua unui patrafir:
Odăjdii scumpe pentr' un Sfânt Vlădică, —
Ca să se 'ndure Cel-de-Sus
De tinereța celui dus...

Cosea, așa, cu sufletul departe
La beizadeaua tânăr și haihui,
Care plecase cu plăeșii lui
Și nu-i mai trimetea nici sol, nici carte.

S'o fi 'nvrăjbit cu Turcii la hotară?
Ori veneticul fugărit la Leși
S'o fi întors cu sabie în Ieși
Să puie direptate nouă 'n țară?...

Inalță ochii mari cu gene ude,
Cu glas domol și aiurit întreabă
Și parcă glasul nu și-l mai aude:
—Nu-mi dai în bobi de-un drum de sară, babă?

S'alege rostul bobilor în sită:
De inimă, de drum și de ursită.
Și-un bob nebun tot vine și se duce
Și rupe 'n două calea spre Domniță.
Își scuipă baba 'n sân a sărăcie,
Că bobii iar s'au așezat în cruce
Și-i semn de moarte, n'ar mai fi să fie!
— S'arată veste mare, măiculiță...

Coboară umbra serii în pridvor
Și cade, rumăn, soarele pe munte.
Domnița-și duce mânile la frunte,
Că drumu-i gol și ochii grei o dor.

Dar, parcă 'n fundul zării amorțite
S'alege-un sul de colb spoit de soare,
Și 'n liniștea sălbatecă îi pare
C'aude svon de glasuri și copite.

Tresare lung Domnița și c'o mână
Își prinde sânu 'n sbucium... Și nu știe
Că veste e, dar nu de bucurie, —
Că-i văduvă de-acum o săptămână.

TAINA

În colțul cel mai vechiu din țintirim,
Pe unde suie drumul de hotar,
Dormea de-un veac, subt un cireș amar,
Un prea-sfințit Vlădică, Gherasim.

A fost cândva și-o piatră căpătâi,
Purtând în slove șterse mărturie
Cum că Vlădica a intrat deadreptu 'n rai.
Dar oamenii, neștiutori și răi,
N'au priceput al pietrii tainic grai
Și-au pus-o la un han, drept temelie.

De-atunci, în locul ei,
Aprinde toamna candelă de scai
Și primăvara luminiți de păpădie...

Iar din cireșe mohorîte și amară,
Dealungul vremii, vară după vară,
Făceau dulceață preotesele din sat.
Dar pe Vlădică, toată lumea l-a uitat.

Apoi, cireșul a murit și el.
Frunzișul tot mai rar, mai subțirel,
S'a răsucit foșnind uscat în vânt,
S'a risipit, ca Toamna, pe mormânt.

In locul lui, norodul a 'ngropat
O biată fată moartă cu păcat.
Au îngropat-o fără cruce, mai deoparte,
Să-și poarte vina până dincolo de moarte.
Iar cu Vlădica, nu știu ce-au făcut, —
Era, săracul, risipit în lut.

Acum, în colțul vechiu de țintirim,
Nu-i nicăeri Vlădica Gherasim,
Nici fată nu-i și nici cireș sălbatec.
Din tufe brumării de rozmarin
S'aude 'n nopți de vară un buratec
La creștetul mormântului străin.

Iar în tăcere și 'n zădărnicie,
Cenușa schivnicului, cuvioasă,
S'amestecă încet pe veșnicie
Cu tânăr trup de fată păcătoasă.

A FOST O FATĂ LA FÂNTÂNĂ

Fântâna părăsită stă și-acum
Pe unde-a fost, odată, margine de drum...

Dar drumul schimbător,
Și-a căutat aiurea alt izvor.
Și cumpăna smerită a rămas
Să 'nsemne 'n vreme liniștit popas:
In apa plutitoare-a depărtării,
Ea pare o gânganie înaltă
Ce s'a 'nălțat într'un picior pe pragul zării,
Din lumea ceialaltă.

In câmpul mohorît,
Ii țin dealungul zilei de urît
Doar tufe albăstrii de scai pitici,
O scorbură bătrână de răchită
Și-o moviliță de strujeni, zburlită
Ca un arici.

In zori, când încă-i somnoros pământul
Și ierburile-s brumării și ude,
Ascultă în adânc... și parc'aude
Cum cântă iar, subțire și plăpând,
Izvorul mort de cine știe când...

Și cumpăna tresare și se 'nclină
Spre jghiabu 'n care-a curs, cândva, lumină:
Dar jghiabu-i măcinat și risipit, —
Că pân' și piatra lui a putrezit.

Când nu mai știe ce să facă,
Fântâna prinde vântul
In ciutura ei neagră și săracă.

Incremenită 'n soare,
Stă singură 'n câmpia goală și fierbinte,
Și geme uneori de parcă-o doare,
Ori poate că-și aduce iar aminte:

Demult, odată,
S'a abătut pe-aici o fată.
A scos cu ciutura, din fund,
Un pumn de cer albastru și rotund
Și, fiindcă cerul mic din ciutură râdea, —
A râs și ea.

A dus apoi o mână 'n dreptul frunții:
In depărtarea arsă, munții
Păreau ușoare plăzmuiri de fum...
Și fata a pornit încet la drum.
In urma ei, pe pietrele fierbinți,
A stăruit o clipă, urma udă
A tălpilor desculțe și cuminți.
Și vântul a svântat-o repede, — cu ciudă.

Dar ea 'ntr'o noapte, iarăș a venit.
S'a sprijinit de piatră și-a oftat,
S'a închinat sfios spre Răsărit...
Și nu s'a mai uitat spre munți,
Și nu s'a mai întors în sat.

Iar apa din adânc s'a supărat
Că trupul tânăr prăbușit pe prund
I-a sfărâmat luceafărul din fund...

De-atunci, fântâna neagră de care toți se tem,
Inalță 'n noapte cumpăna, ca un blestem.
Și de urît și de singurătate,
Că nu-i mai vin nici fetele, nici ielele,
A 'ncremenit cu capul dat pe spate
Să numere, dealungul vremii, stelele.

ICOANA SFINTEI CATERINA

Icoană blândă-a Sfintei Caterina,
Uitată printre fionguri de beteală
Şi buchețele vechi de buruiene!
In ochii buni demult s'a stâns lumina
Şi colbul vremii ți s'a prins în gene.
Argintul s'a 'negrit, și mâna subțirică
Se sprijină c'o dulce osteneală
Pe cartea mică.

In dulăpioru 'n care te-am găsit,
Miroase cuvios a busuioc și a coclit
Şi-a trandafiri presați în carte.
Şi 'n jurul meu, din fumurii ținuturi,
Vin pâlpâind captivii fluturi
Ai amintirii moarte.

...La o răspântie de drumuri și de viață,
Când iarna-i pustiise și visul, și grădina,
Bunica s'a 'nchinat de dimineață
La iconița Sfintei Caterina.

Pe-un talger i-a aprins, ca s'o mângâie,
Trei boabe sure de tămâie,
Şi-a ridicat privirea grea spre ochii ei:
— Atâta am, măicuța mea, să nu mi-l iei!

Icoana o privea prin fum și busuioc,
Și nu se îndura să-i dea vre-un semn:
Era pe-atunci o biată imagine de lemn,
Sfințită de-un călugăr bătrân, la iarmaroc.

Bunica a desprins din cui
Icoana cea cu chipul supărat,
A 'nfășurat-o 'ntr'un ștergar vărgat —
Și-a poruncit să 'nhame, fără știrea nimărui.
(C'avea bunica un argat de modă veche,
Era pocit și cam într'o ureche,
Dar credincios cum altul nu-i).

A scos pe urmă din dulap
Un șal turcesc și cațaveica de sângeap.
Iar toca mititică de cucoană
Cu florile liliachii mănunchi,
A învelit-o în ștergar, lângă icoană,
Ca să le ție pe-amândouă pe genunchi.

Departe, la biserica din sat,
Bătea un clopot amorțit și rar.
Bunica a făcut o cruce, și-a plecat
Să ducă Sfânta 'n târg, la iconar.

Și drumul subțirel și nins,
In calea ei curată s'a destins.
Cireși sălbateci, fumurii și goi,
Păreau c'o 'ndeamnă să se 'ntoarcă înapoi.
Venea din câmp, de la perdea, un svon de turmă...
Pleznea argatul biciul lung bătut în ținte,
Și sania 'ndemna tot înainte, —
Și inima bunicăi rămânea tot mai în urmă.

Din când în când mai întâlnea o sanie
C'un moldovan care-și scotea pe îndelete
Căciula îndesată peste plete,
Și se uita nedumerit în urma ei
Dealungul drumului cu clopoței.

Pe la Mircești, s'a 'nvăluit încet
Un firișor de vânt de pe Siret
Și-a început să ningă peste lunca gri, —
Ca 'ntr'un pastel de-al lui Alecsandri.
Argatul cerceta omătul înapoi:
— Iar o trecut ast' noapte lupchii *la zăvoi...*

Când a intrat în târgușor, în « lume »,
Și-a pus bunica pe-o sprinceană toca mică
(Pe-atunci bunica nu era bunică)
Și s'a oprit în Ulița Nemțească.
A 'ntâmpinat-o 'n prag, de parc' anume
Atunci ar fi picat din vre-o icoană,
Bătrânul iconar cu chip de iască, —
Și a poftit-o 'n casă, pe-un scaun ca o strană.

Erau acolo, prinse de tavan,
Cădelnițí împletite 'n filigran.
Un clopot, gata din ciocan și daltă,
Turnat pentr'o bisericuță de departe.
Purta 'n arama-i nouă, laolaltă,
Cântările de viață și de moarte.

Pe polițe, pe mese, pe dulapuri,
Erau brocarturi de veșminte și de prapuri.
Icoane 'n patrafire argintii
Cu sfinți bătrâni, cu sfinți copii,
Ca 'ntr'o catapiteazmă sfărâmată
Pe care-o candelă-și întârzie lumina.

Timidă, din legăturica ei vărgată,
A scos bunica chipul Sfintei Caterina:
— Aş vrea să-i faci o haină 'mpărătească,
Am şase linguriţi de-argint, din zestre...
Dar iconarul cu obraz de iască
Incremenise 'n jilţul lui de subt ferestre.
C'avea pe-atunci gropiţe în obraz
Bunica dulce, care nu mai este,
Şi, fiindcă nu ştia nici o poveste,
Era mai tânără decât nepoata ei de azi...

Când s'a întors bunica de la iconar
Prin înserarea tulbure şi moartă,
Bunicul tânăr aştepta la poartă
Şi se temea c'aşteaptă în zădar.

Aşa a fost minunea Sfintei Caterina,
Cum am găsit-o însemnată 'ntr'un ceaslov sărac
(Al cărui lacăt mi l-a descuiat rugina), —
Cu slovă tremurată, cu cerdac.

NOTE DE DRUM

Tu n'ai să mai călătoreşti..

O FATĂ PE PERON

O fată cu codițe, pe peron,
(Aceiași fată 'n fiecare gară,
Cu aceiași carte strânsă subsuoară),
Surâde anonim și monoton.

Și mă gândesc că poate, altădată,
Când n'aștepta, și parcă aștepta,
Privirea ei străină și mirată
S'a 'ncrucișat o clipă cu a ta...

ÎN ZORI

Nu-i zi, nu-i noapte:
Parc' a plouat, din cerul alb, cu lapte.

Un felinar uitat aprins
(O candelă fără icoane),
Se uită pe la geamuri, înadins
Să vadă ce se 'ntâmplă prin vagoane.

In gara asta, nu e trează
Decât o scroafă cu purcei.
Și 'n sat, un cocostârc aterizează
Pe creștetul unui bordei...

SIESTĂ

E atât de cald, că s'a topit văzduhul
Și curge peste dealuri, pe 'ndelete.
O salcie trăznită, își dă duhul
De sete.

O baltă fierbe 'n soare cu rățuște.
Și două vaci proptite în livadă
S'au așezat alături, cap la coadă,
Ca să se apere de muște...

LINIȘTE

Dorm norii și tace pământul...
Doar, dulce, un foșnet s'aude:
Copacii își scutură vântul
Uitat printre crengile ude.

ÎN PLOAIE

In gara asta nimeni nu coboară,
Și plouă adânc, pe câmp, pe gară...
Un tânăr cu manta de cauciuc
Stă sgriburit la adăpostul unui nuc.

Doar, indolentă și greoaie,
O vacă 'și plimbă visătoare
Dealungul liniei, în ploaie,
Progenitura viitoare.

PERSPECTIVĂ

Drum pustiu și ars de soare:
Numai colb — și nici o floare.

Stau la pândă, pe tăpșan,
Spini bătrâni de-acum un an.

Umbra rară-a unui soc
A 'mbiat un dobitoc —

Și așa-i de mititel!
Nu știu: câne-i, ori vițel?

TÂRG STRĂIN

Târg străin și fără nume,
Ghemuit subt munți străini,
Doar vre-o două-trei lumini
Il înseamnă 'n timp, anume.

Neguri moi și plutitoare
Vin în noapte să-l îngroape.
Și din goană, târgul pare
Când departe, când aproape.

Iar când trece-un plop sărac
Scris pe geamuri cu cerneală,
Nu mai știi dacă-i copac
Ori e turn de catedrală.

DIN FUGĂ

Se scaldă soarele în iaz...
Un măr sucit de bătrânețe
Aruncă 'n tren cu mere pădurețe,
Și-un cârd de gâște albe face haz.

S'abat la geam priveliști iuți
De cărți postale tare colorate,
Și-un deal vărgat se scarpină pe spate
Cu plugul tras de doi căluți...

FINAL

Singură-s de vină
Că mi-e inima un ghem de umbră în lumină...
Cine-mi poate spune
Unde-i gândul liniștit din vremuri bune?

Unde-i viața mea de pân' acum,
Cald să mi-o descânt,
S'o adun în pumni: un pic de scrum —
Și s'o suflu 'n vânt?

HOTARUL

La piatră cenușie de hotar,
In miezul zilei arse m'am oprit
Cu sufletul amar
Și ostenit.

M'am răzimat șovăitoare
De piatra caldă lângă care-au stat
Toți cei pe care i-am iubit și i-am uitat,
Ca să mă uit și eu cu ei, la soare,

Dar zările de-aici nu mi-s străine.
Și parcă 'ncep anume pentru mine,
De cine știe când,
De dincolo de moarte...

Și, singur, sufletu-mi pornește mai departe,
Nepăsător, și tânăr, și plăpând,
Și nu se uită 'n urmă, c'am rămas
Ingenunchiată la popas,
Să mângâi îndelung cu mâna dreaptă
Pământul dulce care mă așteaptă.

TABLA DE MATERII

	Pag.
Prefaţă	5
Penumbră	9
Singurătăţi	13
La drum	17
De dincolo	21
Calendarul	25
Subt iarba câmpului	29
Brânduşele	33
Ghiocelul	37
Romanţă	41
E amintirea	45
In câmp	49
Mesteacănul	53
Dimineaţă	57
La primăvară	61
Iluzii	65
Toamnă	69
Clopotele	73
Litanii:	
Cu dragostea în braţe	79
Nu mă mai mângâie decât vântul	83
Cântecul apei	87
Nu mai plânge...	91
Cântă, greer mititel...	95
Ulcica albastră de lut	99
Băbuţa	103
E primăvară iar...	107
Biografie	111
Poză veche	117

	Pag.
Gravură în lemn	121
Taina	127
A fost o fată la fântână	131
Icoana Sfintei Caterina	137
Note de drum:	
O fată pe peron	145
In zori	149
Siestă	153
Liniște	157
In ploaie	161
Perspectivă	165
Târg străin	169
Din fugă	173
Final	177
Hotarul	181

MONITORUL OFICIAL ŞI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI — 1939